

COLUMN: Heavy taalstrijd

Mijn wieg stond in een Engelstalig land. Hoewel ik me het Nederlands eigen heb gemaakt, blijft taal een heikel punt. Omdat ik duik, een 'thing' heb voor onderwaterleven en ongewervelden en journalistieke neigingen, kom ik soms in kringen van de 'raw scientists'. Harde wetenschappers, zeg maar. Een wereld waarin men een eigen taal spreekt. En met vreemde talen moet je oppassen. Een Waals-Belgische collega, tevens boer, heb ik ooit diep beledigd door hem een 'Ceuterwaal' te noemen. Beide leerden we net Nederlands. *Ik* had het woord 'keuterboer' geleerd, *hij* kende het woord 'koeterwaals' en dacht dat ik hem om zijn uitspraak beledigde. Terwijl ik het alleen had over een boer uit Wallonië....

Er bestaat een groep wetenschappers waar gewone mensen nooit van hebben gehoord: 'malacologen'. Ik kwam er onlangs mee in aanraking. Als goed journalist heb ik meteen informatie opgevraagd. 'Malacos' betekent iets als 'week'. Simpele buitenlander als ik ben, dacht ik aan voorstanders van een 7-daagse werkweek. Maar het bleek om 'week' van weke delen te gaan. In mijn geboorteland ben je niet blij als ze je 'weak' noemen. Maar er zijn dus mensen die zich zonder schroom durven voor te stellen als malacoloog of 'weekdierpersoon'. Deze lieden houden van weke, glibberige schelpdieren, u weet wel, met van die slakkenhuisjes of schelpen.

Afwijkende, vreemde mensen boeien me. Ik heb geprobeerd in dat wereldje te infiltreren. Dat blijkt niet moeilijk. Je hoeft alleen ergens wat oude schelpen op te rapen -ze mogen kapot zijn- ('Hoera! wat een gave fragmenten!') of je bewaart na een mosselmaal wat lege doppen en veinst interesse. Voor je het weet dring je tot diep in de bolwerken der malacologie door. Je treft jezelf bijvoorbeeld aan in een 'malacologische contactgroep' of bij de 'jaarvergadering der malacologen' of -alles kan erger- op een 'beurs'. Hier verhandelt men allerlei schelpen, zodanig dat je 'purse' (in het Nederlands: beurs) erg 'beurs' wordt. Er blijken fikse bedragen om te gaan. Voor één schelp, somewhere opgevist door een arm vissertje, worden honderden guldens neergeteld! Ook boeken over de weke beesten gaan voor astronomische bedragen van de hand. Er zit kortom, 'handel' in de malacologie.

Ik verkeer nu dus bij tijd en wijle in die wereld. Ik lach vrolijk mee om grappen over 'perverse slakken' (linksgewonden in plaats van rechtsgewonden slakkenhuisjes) en slaak bewonderende kreten na het kijken door een microscoop, waaronder een vuiltje of suikerkorreltje ligt, dat bij vergroting een minuscuul slakkenhuisje blijkt te zijn. Ik voel me antropoloog in deze wereld van weke heren en dames (malacolettes?), wiens gedrag en taal ik nauwelijks begrijp. 'Zeldzaam' ('rare' in mijn moerstaal) blijkt hier een van de belangrijkste

wachtwoorden. Na zo'n kreet branden gesprekken los in een vaak rare, on-Nederlandse taal. Vooral het gebruik van latijnse of verlatiniseerde namen is griezelig. Er blijkt bovendien een deels hiërarchisch bepaalde, tweestrijd te woeden. In het fundamentalistische kerngebied zitten malacologen die zich uitsluitend in wetenschappelijke termen met elkaar onderhouden. Daarnaast is er een groep 'radicalen', verenigd in de actiegroep 'slijm in je moers taal', die in plaats van over *Cerastoderma's* en *Acanthocardia's*, uitsluitend over 'hart-schelpen' praten. Naast deze hardliners zijn er de perifere 'randmalacologen' die geen standpunt innemen en beide talen spreken. De strijd is verbeterd. Ik heb het zelf niet meegemaakt, maar men fluistert dat radicalen en conservatieven soms met elkaar op de vuist gaan (men schijnt bijvoorbeeld stiekem uit schelpen steekwapens te maken...).

Aangezien in deze wereld veel geld omgaat, zag ik een gat in de markt. Ik heb een school opgericht, waar beginners (malacobeten) beide talen, alsook een mengtaal (malacoranto) kunnen leren. Er bleek overigens al heel wat lesmateriaal voorhanden te zijn, onder andere een LP getiteld: '*How to pronounce Crepidula*' (een Engelstalig initiatief, of course). Ik ben nu met de vertaling bezig: '*hoe dient men het Muiltje uit te spreken*'.

De eerste cursus is geheel volgeboekt.

Larry Cook